Култура

ЕМИЛ АЛЕКСИВ, ДИРЕКТОР НА МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ

Инструментализација на јавното мислење

Во размената се внимавало на сите релевантни фактори

ГОРДАНА М.БЛАЖЕВСКА

Емил Алексиев, директор на Музејот на современа уметност е неколку месеци на чело на оваа институција. Тој дојде од Музејот на град Скопје каде беше раководител на одделот за историја на уметност. Неговото стручно звање е виш кустос, а во моментот е докторант на Институтот за историја на уметност. Неговата творечка биографија бележи повеќе од 100 објавени трудови, во форма на предговори за каталози и трудови од областа на теоријата на уметноста како и сто реализирани проекти.

Размислувањата во врска со направената размена на уметнички дела од страна на Уметничката галерија Скопје, се движат во различни насоки. Како вие како член на комисијата, која посредуваше во размената, ги коментирате овие реакции?

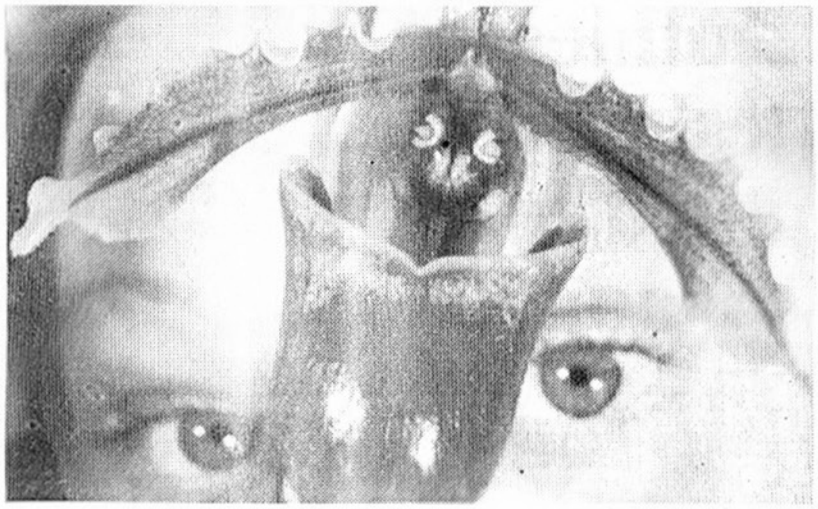

Зад сета таа бура, зад тој огромен напумпан балон од реакции, всушност се крие инструментализација на јавното мислење, во полза на нечии интереси. Дали некој против некого работи или некој некому се замерил лично во претходниот период, не е работа што треба да ја интересира македонската јавност. Од една проблематична теза се гради цела конструкција која завршува со следнава констатација: комунисти сталинисти, фашисти, неспособна комисија која прави голема штета на македонската ликовна уметност. Тоа ди. гради теза дека е направена штета на Македонија. Што значи, една група на србомани им направила услуга ,на СР Југославија, давајќи им басословни вредни дела од 500.000 марки а добила провинциски автори чии дела вредат 10.000 марки. Тоа беше тезата пласирана на почетокот. Кога таа теза не успеа да се актуелизира во онаа мерка во која што сакаа оние што ја пласираа, тезата ја свртеа и сега не се работи за предавници на македонската нација кои прават услуга на друга земја. Сега ни се префрла дека се обидуваме да ја прекинеме врската со светот и да бидеме затворени во едно национално гето, каде ќе бидеме осудени само на нашите вредности и на нашите величини. Одеднаш сме промовирани во националисти!

> Од авторите чии дела се дадени, ги имаме највредните и тие остануваат во Македонија

Меѓутоа сакам да потенцирам дека се вратени дела од исклучителна национална вредност од прва категорија. Се работи за неинформираност. Воопшто не се зема во предвид што е дадено. Дадени се дела од трета категорија според системот на валоризација кој е официјален и кој важи за сите. Постојат критериуми и норми како тоа се прави. И од едната и од другата страна стојат звучни големи имиња. Но, се заборава дека од делата на авторите кои се дадени во Македонија ги имаме највредните дела и тие остануваат во Македонија. Ако од Надежда Петровиќ имате пет дела, а две од тие се од исклучителна вредност, вие секако нема да ги дадете највредните. Музеите и галериите ги имаат најдобрите дела од тие автори. Разменети се дела кои не се од прва категорија и не ги презентираат авторите во она светло како што треба да бидат презентирани кај нас. Ние тие дела ги чуваме. Што да правиме ако на пример МСУ има од еден светски автор 50 дела. Дали тогаш би се решиле да го оставите она што е најдобро од тој автор, за да го презентирате, а дел од тој материјал да го ставите во функција на размена Дури и да се сложиме дека не треба да се разменуваат делата. Што значи тоа? Дали тоа значи демократизација? Дали тоа не значи бетонирање на институциите и затворање на можноста тие институции да ја формираат збирката онака како ја замислиле.

Размената е направена во интерес на националната поставка во Уметничката Галерија. Но постојат одредени тврдења дека делата кои се вратени повеќе ќе ја презентираат нашата култура таму каде што беа отколку кај нас?

Каде? Во приватни куќи! Па тоа не е земено од Галериите и музеите од Белград. Во Галериите и музеите во Белград треба да се внимава на сите факти. Кога е правена оваа размена внимавано е на сите релевантни елементи кои треба да бидат вградени во принципот на размена. Што значи внимавано е дали тие автори кои се преземени оттаму се застапени во тие земји. Ако отидете во некоја од големите галерии во Белград ќе видите какви' дела од Личеноски се таму. Ние не сме го укинале принципот на презентација и афирмација на македонската ликовна уметност во СР Југославија со тоа што сме повлекле од приватни домови дела од исклучително значење. Ако не се направеше тоа, можеше да се случат две работи: или тие приватни сопственици да ги отуѓат делата и да немаме никаква трага од нив, и се поставува прашање дали приватниот галерист нема тоа дело да го продаде за големи пари?

Да се вратиме на Музејот на современа уметност. Неколку месеци сте на чело на оваа институција. Каде се движат вашите заложби и што сè ќе преземете Музејот успешно да биде презентиран во оваа година?

Музејот на современа уметност е институција која пополнува огромна празнина не само во Македонија туку и во целиот регион и по природата на работите треба да биде регионален центар за современа уметност. МСУ е национална институција од највисок меѓународен рејтинг во Македонија со огромен капацитет, кадровски и просторен. Музејот располага со меѓународна збирка со 4.631 дело од 1750 автори од 60 земји во светот вклучувајќи ја Македонија. Ова зборува за огромен потенцијал и можности што ги поседува Музејот.

Во текот на 2001 година, благодарение на Министерството за култура ќе бидат поставени и уште неколку значајни проекти, како што е обновување на Биеналето на млади уметници кое во оваа институција имаше сопствена традиција, меѓутоа долго време беше укинато. Инаку реализацијата на годишната програма за 2001 година ќе започне на шести март со изложба на Димитар Манев кој е прв во овој век и во овој милениум и со кој започнува дејноста, циклусот на проекти и изложби кои ќе бидат реализирани во оваа година во Музејот. Се работи за специфичен проект кој е целосно спонзориран. Меѓу проектите кои ќе бидат реализирани би ги издвоил: мега проектот во кој учествуваат 15 автори од целиот свет со наслов Лаф муабет (мали разговори). Аспекти на пиктуралното во сликарството на Ристо Калчевски е изложба предвидена за во јуни. Кон крајот на годината веројатно најзначајниот проект е монографската изложба на Миле Корубин. Доколку условите ни овозможат годинава ќе поставиме поширок пресек на збирката на современа уметност, што е еден од приоритетите на оваа институција.

> Ние не го укинавме принципот на презентација и афирмација на македонската ликовна уметност

Поставувањето на дел од вашата богата збирка на слики е условена од реновирање на кровната конструкција што се влече повеќе години. Дали е на повидок и конечното решавање на овој проблем?

Музејот последниве неколку години се соочува со сериозни проблеми. Објектот е во таква состојба да бара нужна санација. Проблем со прокиснувањето од кровната конструкција, предизвикува ширење на влагата во објектот, оштетени се инсталациите од каде постои опасност од избувнување на пожар. Осветлувањето исто така не ги исполнува стандардите за презентација на вредни уметнички дела. Не постио маркирање во градот па повеќето луѓе не знаат како да дојдат во оваа институција. Хортикултурното уредување е во крајно лоша состојба, пешачките приоди и автомобилските патеки се уништени, паркингот е во лоша состој- осветлувасто на објектот исто така е во лоша состојба, па се до внатрешноста на објектот. Сè ова зборува за потреба од итни мерки за што се надевам дека ќе најдеме разбирање во Министерството за култура како и во пошироката јавност, без чие анимирање овој проблем не може да се реши. Бидејќи тој ги надминува финансиските капацитети на институцијата а можеби и на самото министерство за култура. Сите парцијални решенија досега не вродиле со плод, треба интегрално да се пријде на овој проблем и тој магичен круг на проблеми конечно да се пресече.

По размената на уметничките дела

Трампата не смееше да се случи

Ова во голема мера е резултат на гангренозната состојба во културата

ИЛИЈА ПЕНУШЛИСКИ

НАЈДОБРОТО ОД МАКЕДОНИЈА ВИ НАЈАВУВА
ГОЛЕМ КОНЦЕРТ
Тоше
Влезници во претпродажба од 20.02 во Универзална Сала, Веро2, Тобако и Југотон